

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ З МЕДІА-ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ

THE CONCEPT AND SIGNIFICANCE OF INTERACTION BETWEEN PUBLIC ADMINISTRATION ENTITIES AND MEDIA ORGANIZATIONS AND INTERNATIONAL INSTITUTIONS

Боровик Л.А., к.пед.н., доцент,
член-кореспондент Міжнародної кадрової академії,
доцент кафедри теорії та методики журналістської творчості
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
ORCID ID: 0000-0002-8997-0577

У статті, спираючись на аналіз наукових поглядів вчених, запропоновано авторське визначення поняття взаємодії суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями та міжнародними інституціями. Виділено ключові особливості такої взаємодії. Узагальнено, що взаємодія суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями та міжнародними інституціями має фундаментальне значення для забезпечення належних гарантій журналістської діяльності, оскільки саме вона створює багаторівневу систему контролю, підтримки та взаємної відповідальності у сфері інформаційних відносин.

Проблематика взаємодії медіа з органами державної влади не є новою, оскільки вона виникла одночасно з формуванням сучасних інститутів державності та масових комунікацій. З моменту появи друкованої преси у XVII–XVIII століттях і становлення перших форм публічної влади медіа почали виконувати роль посередника між суспільством і державою. Вони стали інструментом не лише інформування громадян, а й контролю за владою, що закономірно породило потребу у встановленні певних правил, форм і меж цієї взаємодії. У різні історичні періоди відносини між журналістикою та державою коливалися від співпраці й партнерства до конфлікту та протистояння, що залежало від рівня демократичності політичного режиму, ступеня свободи слова та зрілості громадянського суспільства.

Ключові слова: взаємодія, суб'єкт, публічна адміністрація, медіа-організації, міжнародні інституції.

The article, based on the analysis of scientific views of scientists, proposes an author's definition of the concept of interaction between public administration entities and media organizations and international institutions. The key features of such interaction are highlighted. It is summarized that the interaction between public administration entities and media organizations and international institutions is of fundamental importance for ensuring proper guarantees of journalistic activity, since it is it that creates a multi-level system of control, support and mutual responsibility in the field of information relations.

The issue of interaction between the media and state authorities is not new, as it emerged simultaneously with the formation of modern state institutions and mass communication. Since the advent of the printed press in the 17th–18th centuries and the establishment of the first forms of public authority, the media have performed the role of intermediary between society and the state. They became an instrument not only for informing citizens but also for monitoring state power, which naturally created the need to establish certain rules, forms, and limits of this interaction. Throughout different historical periods, the relationship between journalism and the state has fluctuated between cooperation and partnership on the one hand, and conflict and confrontation on the other, depending on the level of democracy in the political regime, the degree of freedom of speech, and the maturity of civil society.

Key words: interaction, entity, public administration, media organizations, international institutions.

Постановка проблеми. Належне забезпечення та гарантування професійної діяльності журналістів, обумовлює необхідність налагодженої взаємодії низки суб'єктів, зокрема публічної адміністрації з медіа-організаціями та міжнародними інституціями. Така взаємодія, як вбачається, формує комунікативний простір, у межах якого відбувається не лише обмін інформацією, а й утвердження принципів відкритості, підзвітності та прозорості публічної влади. Публічна адміністрація, як носій владних повноважень, зобов'язана діяти у спосіб, що дозволяє суспільству здійснювати контроль за її рішеннями та діями, а медіа, у свою чергу, виступають основним інструментом цього контролю. Саме через налагоджені інформаційні канали між органами влади та журналістськими інституціями забезпечується реалізація права громадян на отримання достовірної, повної та об'єктивної інформації про діяльність держави.

Стан дослідження. Окремі проблемні питання, присвячені діяльності публічної адміністрації у сфері формування та реалізації державної інформаційної політики, у своїх наукових працях розглядали: А.С. Бондарчук, К.М. Буряк, О.С. Демчук, О.Ю. Дрозд, О.О. Довганя, М.М. Олашин, О.В. Острогляд, В.І. Павликівський, Р.І. Панчишин та багато інших. Втім, незважаючи на зна-

чний теоретичний доробок, в науковій літературі недостатньо опрацьованим є питання взаємодії суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями та міжнародними інституціями.

Саме тому метою статті є: визначити поняття та розкрити значення взаємодії суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями та міжнародними інституціями

Виклад основного матеріалу. Впродовж незалежного існування України, зазначає П. Вербицький, система державного управління інформаційною сферою, успадкована нею від СРСР, зазнала кардинальних інституційних, правових, змістовно-діяльнісних змін, а також змін у питаннях компетенції та повноважень окремих регулюючих органів. У нинішньому вигляді, підкреслює науковець, ця система включає в себе інститути президента, парламенту та уряду в рамках їхніх повноважень, низку центральних органів державної виконавчої влади, а також різні консультативно-дорадчі органи й структурні підрозділи в органах місцевої влади, що покликані визначати, здійснювати і контролювати проведення державної інформаційної політики [1, с.19-20]. У XXI столітті, з появою цифрових медіа, соціальних мереж і глобальних інформаційних платформ, взаємодія між медіа та владою стала ще більш динамічною, комплексною та конфліктною. Це

спричинило потребу у переосмисленні засад публічної комунікації, а також у виробленні нових етичних, правових і технологічних механізмів співіснування держави та журналістики.

Тож, що взагалі, представляє собою поняття взаємодії? У соціології, пишуть Н.П. Осипов, В.Д. Воднік та Г.П. Клімов, взаємодія – це процес, у якому люди діють і випробовують вплив один на одного. Тож, соціальна взаємодія – це система взаємозумовлених соціальних дій, пов'язаних циклічною причинною залежністю, за якої дії одного суб'єкта є водночас причиною та наслідком відповідних дій інших суб'єктів. Можна сказати, що кожному соціальному дію сприяє попередня соціальна дія та водночас вона є причиною наступних дій [2]. Взаємодія людини з людиною в суспільстві — це також взаємодія їх внутрішніх світів: обмін думками, ідеями, образами, вплив на цілі та потреби, дія на оцінку іншого індивіда, його емоційний стан. Автор підкреслює, що взаємодія є систематичним і постійним учиненням дій, спрямованих на те, щоб викликати відповідну реакцію з боку інших людей. Спільне життя і діяльність людей як у суспільстві, так і в організації на відміну від індивідуального має більш жорсткі обмеження будь-яких виявів активності чи пасивності. В процесі реальної взаємодії формуються також адекватні уявлення працівника про себе та інших людей [3]. І.Л. Олійник вказує, що у сучасній філософії взаємодія – це поняття для позначення впливу речей один на одного для відображення взаємозв'язків між різними об'єктами для характеристики форм людського буття, людської діяльності і пізнання. У понятті взаємодія фіксуються прямі і “зворотні” впливи речей один на одного, обміни речовиною, енергією й інформацією між різними об'єктами, між організмами і середовищем, форми кооперації людей у різних ситуаціях співробітництва. Взаємодія охоплює прямі й опосередковані відносини між об'єктами і системами. Прикладами прямих взаємодій оперує класична механіка, коли розглядає зіткнення і відштовхування, що передають рух від одного тіла до іншого. У суспільній області прикладом взаємодії може бути безпосереднє спілкування між людськими індивідами. Таке визначення взаємодії, узагальнює І.Л. Олійник, є всеохоплюючим і застосовано для відображення будь-яких процесів і форм прояву свідомості [4]. В.М. Плішкін виділяє такі ознаки взаємодії, що використовуються в теорії та практиці управління: 1) взаємодія – це діяльність; 2) наявність декількох (не менше двох) суб'єктів взаємодії; 3) погодженість заходів за метою, місцем, часом, методами; 4) спрямованість функціонування взаємодіючих суб'єктів; 5) наявність нормативної (правової) бази взаємодії; 6) становище, яке обіймають суб'єкти взаємодії в ієрархії системи; 7) зміст завдань, які виконуються суб'єктами взаємодії; 8) спільна діяльність [5, с. 500].

У дослідженні З. Я. Ковальчука взаємодія тлумачиться як систематичні, досить регулярні дії суб'єктів один на одного, що мають на меті викликати певну відповідну реакцію, яка породжує нову реакцію того, хто здійснює вплив. Таким чином, підсумовує автор, відбувається обмін діями, зароджуються спорідненість дій обох суб'єктів, їхня координація, стійкість інтересів, планування спільної діяльності, поділ функцій, тощо. Дії сприяють взаємному регулюванню, взаємовпливу, контролю, взаємодопомозі. Це передбачає, що кожен з учасників взаємодії зробить внесок у виконання спільного завдання, коректуючи власні дії, враховуючи попередній досвід, активізуючи здібності та можливості партнера. У соціально-психологічному контексті взаємодію розуміють не лише як взаємозалежний обмін діями, а й організацію людьми взаємних дій, спрямованих на реалізацію спільної діяльності. Отже, спілкуючись, обмінюючись інформацією, людина виробляє форми та норми спільних дій, організовує та координує ці дії [6].

Наведені вище наукові позиції дають можливість зробити проміжний висновок про те, що взаємодія є полінауковим та використовується у багатьох сферах суспільного життя, зокрема: 1) у філософії поняття взаємодії - це загальний спосіб існування та розвитку явищ, у межах якого відбувається взаємний вплив і зміна об'єктів; 2) у соціології - це форма соціального зв'язку між індивідами, групами чи соціальними інститутами, яка охоплює процеси обміну діями, смислами й очікуваннями, через які відтворюється соціальна структура та встановлюються соціальні відносини; 3) у психології взаємодія розглядається як процес міжособистісного впливу, у якому поведінка, емоції та мотиви однієї людини зумовлюють реакції іншої; 4) з точки зору теорії управління взаємодія визначається як узгоджена діяльність суб'єктів управління, спрямована на досягнення спільної мети. Вона забезпечує обмін інформацією, координацію дій, підтримання зворотного зв'язку між керівниками та виконавцями.

Що ж стосується права, то в даному контексті поняття взаємодії, переважно, досліджується в рамках діяльності різних суб'єктів, як сторін правовідносин. Авторський колектив авторів монографії «Взаємодія при розслідуванні економічних злочинів» пропонує виділяти тлумачити поняття взаємодії у вузькому та широкому розумінні. Так, у вузькому розумінні взаємодія під час виявлення, розслідування та попередження злочинів повинна розглядатися як сумісна діяльність спеціалізованих суб'єктів, для яких є характерним виконання одних і тих же завдань, але з використанням різних засобів і методів. Причому до спеціалізованих суб'єктів, на думку вчених, мають бути віднесені насамперед слідчі й оперативно-розшукові підрозділи правоохоронних органів, для яких виявлення, розслідування та попередження злочинів є головним завданням. У широкому ж розумінні взаємодія під час виявлення, розслідування та попередження злочинів — це сумісна діяльність правоохоронних органів і неспеціалізованих суб'єктів, де до останніх належать державні та недержавні структури, для яких боротьба зі злочинністю не є основним завданням [7, с. 20–21]. Аналізуючи діяльність правоохоронних органів М.М. Биргеу дійшов до висновку, що взаємодія – це міжгалузеві відносини, загальний принцип діяльності державних органів. У результаті взаємодії утворюється нова якість, нова єдність, сплав, що виражається в комплексності виконанні державних функцій. Погоджена діяльність різнотипних органів у спільній для них сфері будується на засадах паритету, рівноправного партнерства. Який-небудь керівний тон і стиль тут неприпустимі, жодна з непередбачуваних сторін у відносинах взаємодії не наділена повноваженнями постійного організатора узгодженої діяльності. Співробітництво тут здійснюється за провідної ролі то одного, то іншого органу, який проявляє ініціативу в постановці питань, вирішення яких потребує спільних об'єднаних зусиль. Тобто, взаємодія – це універсальний метод, який дозволяє максимально використовувати функціональні можливості і переваги різних суб'єктів, поєднувати їх зусилля і домагатися збільшення ефекту у виконанні функцій держави [8, с.23]. Р.І. Панчишин вказує, що взаємодія органів місцевого самоврядування та місцевих органів державної виконавчої влади - це особливий вид управлінських правовідносин, у які відповідні органи вступають з метою реалізації спільних цілей і завдань у сфері муніципального управління на засадах рівності й оптимального співвідношення інтересів і які виражаються у координації та узгодженні дій учасників цих відносин, а також поєднанні ресурсів [9]. В.В. Бухарев під взаємодією суб'єктів забезпечення кібербезпеки слід розуміти їх спільну взаємоузгоджену діяльність, яка спрямована на досягнення єдиної мети — забезпечення належного стану кібернетичної безпеки в Україні. До характерних ознак такої взаємодії необхідно віднести: 1) єдину мету спільної діяльності; 2) наявність

двох або більше суб'єктів; 3) обов'язковим є законодавче підґрунтя діяльності; 4) чітко визначений адміністративно-правовий статус кожного суб'єкта; 5) узгодженість заходів щодо цілі, місця, часу, методів. Питанню взаємодії у сфері забезпечення кібербезпеки приділяється особлива увага, оскільки і науковці, і законодавець усвідомлюють, що без взаємодії досягнення кінцевого результату у цій сфері просто неможливе [10].

Тож, проведений аналіз дає змогу дійти до висновку, що взаємодія суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями та міжнародними інституціями - це системний, цілеспрямований та врегульований нормами чинного законодавства процес обміну інформацією, ресурсами та комунікаційними ініціативами між досліджуваними суб'єктами з метою забезпечення відкритості управління, підвищення довіри до інститутів влади, сприяння реалізації публічної політики та інтеграції у глобальний управлінський простір. Така взаємодія відбувається на засадах партнерства, прозорості, взаємної відповідальності й дотримання міжнародних стандартів комунікації та управління.

Ключовими особливостями досліджуваної у роботі взаємодії є наступні:

- 1) має багаторівневий характер, оскільки охоплює національний, регіональний і міжнародний рівні;
- 2) носить публічний та відкритий характер, оскільки передбачає інформування суспільства та формування довіри до влади;
- 3) правова визначеність, оскільки регулюється нормами національного та міжнародного законодавства;
- 4) базується на ефективному інформаційному обміні та медіа-комунікації;

5) стратегічність, оскільки орієнтована на сприяє реалізації державної політики, міжнародного іміджу та інтеграційних процесів.

Висновки. Таким чином, взаємодія суб'єктів публічної адміністрації з медіа-організаціями та міжнародними інституціями має фундаментальне значення для забезпечення належних гарантій журналістської діяльності, оскільки саме вона створює багаторівневу систему контролю, підтримки та взаємної відповідальності у сфері інформаційних відносин. Публічна адміністрація, як носій владних повноважень, виконує ключову роль у формуванні правового середовища, яке визначає умови функціонування засобів масової інформації. Через діалог і співпрацю з медіа-організаціями державні інституції отримують зворотний зв'язок щодо ефективності реалізації інформаційної політики, рівня відкритості влади та дотримання принципів свободи слова. Така взаємодія сприяє підвищенню прозорості управлінських процесів, зменшенню ризику зловживань владою та формуванню довіри між суспільством і владою.

З іншого боку, участь міжнародних інституцій у цих процесах відіграє роль зовнішнього гаранта дотримання міжнародних стандартів свободи преси, прав журналістів і загальних принципів демократичного врядування. Міжнародні організації, такі як ООН, Рада Європи, ОБСЄ та ЮНЕСКО, розробляють і впроваджують норми, які зобов'язують держави створювати безпечні умови для журналістів, забезпечувати доступ до інформації та захищати представників медіа від переслідувань. Підтримка цих стандартів через взаємодію публічної адміністрації з відповідними міжнародними структурами зміцнює внутрішню правову систему та формує механізми запобігання порушенням прав журналістів на національному рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вербицький П. Взаємодія органів державної влади і мас-медіа як категорія науки про соціальні комунікації. *Діалог: медіа-студії*. 2016. Вип. 22. С. 17-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dialog_2016_22_4
2. Соціологія: Підручник / Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін.; За ред. Н. П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с.
3. Шморгун Л.Г. Менеджмент організацій : навч. посіб. / Л.Г. Шморгун. К.: Знання, 2010. 462 с.
4. Олійник І. Л. Організаційно-правові засади взаємодії міліції (поліції) країн-учасниць СНД у боротьбі з правопорушеннями : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Донецьк, 2005. 236 с.
5. Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ: Підручник / За заг. ред. к.ю.н. Ю.Ф. Кравченка. К.: НАВСУ, 1999. 702с.
6. Ковальчук З. Я. Психологічний аналіз міжособистісної взаємодії вчителя із старшокласниками : монографія. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. 160 с.
7. Взаємодія при розслідуванні економічних злочинів : [монографія] / [кол. авт.: А. Ф. Волобуєв, І. М. Осика, Р. Л. Степанюк та ін.] ; за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. А. Ф. Волобуєва. Х. : Курсор, 2009. 320 с.
8. Биргеу М. М. Організація діяльності поліції Республіки Молдова з профілактики злочинів: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2004. 35 с.
9. Панчишин Р. І. Поняття та форми взаємодії органів місцевого самоврядування і місцевих органів державної виконавчої влади [Електронний ресурс]. *Право і суспільство*. 2018. № 6(2). С. 108-113. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_6\(2\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_6(2)_22)
10. Бухарев В.В. Адміністративно-правові засади забезпечення кібербезпеки України [Текст]: автореферат ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / В.В. Бухарев. Суми: СумДУ, 2018. 214 с.

Дата першого надходження рукопису до видання: 22.10.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 15.11.2025
Дата публікації: 28.11.2025